

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

02 februarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:

Președinte: Ursache Petru

Judecători: Toma Nadejda, Nicolaev Ghenadie, Timofti Vladimir și Moraru Petru

judecînd, fără citarea părților, recursul ordinar, declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2015, în cauza penală în privința lui

Ivasiuc Dumitru Vasili, născut la 02.11.1994, originar și domiciliat în r-nul Hîncești, sat. Crasnoarmeiscoe, str. Gagarin, 57.

Termenul de examinare a cauzei:

Instanța de fond: 08.08.2014 – 15.01.2015;

Instanța de apel: 03.02.2015 – 05.03.2015;

Instanța de recurs: 02.07.2015 – 02.02.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Hîncești din 15 ianuarie 2015, Ivasiuc Dumitru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal la 4 ani închisoare cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

Conform prevederilor art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii pe un termen de probă de 3 ani.

Inculpatul Ivasiuc D. a fost achitat de sub învinuirea adusă în baza art. 266 Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, în fapt, instanța de fond a stabilit că inculpatul Ivasiuc Dumitru la 03.05.2014, aproximativ ora 22.00, fără a deține permis de conducere, conducând motocicleta de model „OB125CC”, fără numere de înmatriculare, fiind neatent, încălcând regulile de circulație rutieră, pe strada din sat. Crasnoarmeiscoe, r-nul Hîncești a tamponat pe cet. Serghei Petrici, în urma cărui fapt, i-a fost cauzat, conform concluziei raportului de expertiză medico-legală nr. 135 „D” din 15.05.2014 vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, exprimate prin: plagă contuză și fractură deschisă comunitivă a ambelor oase a gambei stângi din 1/3 medie - distală.

Tot el, inculpatul Ivasiuc Dumitru a fost pus sub învinuire pentru faptul, că la 03.05.2014, aproximativ la ora 22:00, în sat. Crasnoarmeiscoe, r-nul Hîncești, după comiterea din culpă a accidentului rutier, soldat cu vătămarea gravă a integrității corporale a pietonului Serghei Petrici, adică imediat după comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) Cod penal, fără a acorda ajutor medical persoanei accidentate și fără a anunța despre incident organul de poliție, încălcând prevederile art. 12 pct. (1) al Regulamentului Circulației Rutiere, a părăsit locul accidentului rutier.

3. Împotriva sentinței instanței de fond a declarat apel în termen acuzatorul de stat, solicitînd, casarea parțială a sentinței privitor la stabilirea pedepsei inculpatului Ivasiuc Dumitru în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și achitarea lui în baza art. 266 Cod penal, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a se menține condamnarea lui Ivasiuc Dumitru în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, însă aplicîndu-i o pedeapsă de 4 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

Ivasiuc Dumitru să fie declarat vinovat și condamnat în baza art. 266 Cod penal, aplicîndu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe termen de 1 an.

În conformitate cu art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni prin cumul total al pedepselor aplicate, a-i stabili lui Ivasiuc Dumitru pedeapsa definitivă de 5 ani, închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

În argumentarea apelului, procurorul a invocat că sentința este parțial ilegală și necesită a fi casată din considerentele că, deși Ivasiuc Dumitru a recunoscut vina în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 266 Cod penal, atât

la urmărirea penală, cât și în cadrul cercetărilor judecătorești Ivasiuc Dumitru a declarat că, la momentul impactului nu a văzut obstacolul de care s-a tamponat. După ce a căzut a revenit la locul impactului, ajutându-l pe Petrici S. să urce într-un automobil, care l-a transportat la spital. Cu acesta s-a înțeles să-i recupereze cheltuielile de spitalizare, motiv din care nu a sesizat poliția.

Astfel, a invocat procurorul că deși inculpatul de fapt a recunoscut vinovăția, instanța a dispus achitarea inculpatului de învinuirea adusă în baza art. 266 Cod penal, argumentându-și soluția prin faptul că prin părăsirea locului accidentului rutier se înțelege plecarea de la locul accidentului, lăsând persoana accidentată în pericol pentru viață, când făptuitorul era conștient de acest fapt.

Însă în viziunea procurorului, concluzia instanței în acest sens este contrară prevederilor art.12 din Regulamentul Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 357 din 13.05.2009 și ale Legii nr. 131 din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier.

A invocat procurorul și faptul că sentința este ilegală și din motivul blândeții pedepsei stabilite, deoarece la stabilirea pedepsei cu aplicarea art. 90 Cod penal, s-a bazat în exclusivitate pe faptul că infracțiunea pentru care a fost condamnat Ivasiuc D. este din imprudență, fără a da o apreciere juridică corespunzătoare circumstanțelor în care a fost comisă crima, consecințele produse și persoana făptuitorului. La fel, instanța de judecată nu a reținut faptul, că inculpatul Ivasiuc D. a comis două infracțiuni, nu a recunoscut vina în totalitate și nu a restituit prejudiciul cauzat părții vătămate.

Acuzarea a prezentat probe materiale care confirmă că, anterior Ivasiuc D. a fost implicat în comiterea și a altor infracțiuni cu caracter patrimonial, procesele penale pornite în privința lui fiind încetate în legătură cu împăcarea părților, însă instanța nu a dat apreciere circumstanțelor menționate, nu a luat în considerație persoana celui vinovat și faptul că prin suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii se influențează în mod negativ asupra modului în care societatea percepe gradul de restabilire a echității sociale prin actul de justiție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2015, a fost admis apelul procurorului, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatul Ivasiuc D. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 266 Cod penal la 1 an închisoare.

Conform art. 84 Cod penal pentru concurs de infracțiuni prin cumul parțial a pedepsei numite conform art. 266 Cod penal cu pedeapsa numită

prin sentința Judecătorei Hâncești din 15 ianuarie 2015 pentru infracțiunea prevăzută la art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, inculpatului Ivasiuc Dumitru i-a fost stabilită definitiv pedeapsă de 4 ani 6 luni închisoare cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe termen de 4 ani.

În baza art. 90 Cod penal, a fost dispusă suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii numind lui Ivasiuc Dumitru un termen de probă de 3 ani.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a indicat că vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunilor incriminate este dovedită prin: declarațiile inculpatului Ivasiuc Dumitru; declarațiile părții vătămate Petrici Serghei; declarațiile martorului Șveț Grigore, Maidanschi Andrei.

La fel vinovăția inculpatului se confirmă prin materialele dosarului, cum sunt: informația 903 din 04.05.2014 (f.d.9); procesul-verbal de cercetare la fața locului a accidentului rutier, din 04.05.2014 cu anexarea schemei și a foto-tabelului (f.d.10-13); procesul-verbal de cercetare la fața locului din 04.05.2014 cu anexarea foto-tabelului motocicletei conduse de Ivasiuc Dumitru (f.d.14-15); raportul de expertiză medico-legală nr. 135 „D” din 15.05.2014 (f.d.33-35); raportul de expertiză medico-legală nr.137 „D” din 15.05.2014 (f.d.40); informația SÎT CCA Hâncești nr.03.196-18-720 din 19.06.2014 (f.d.65).

Instanța de apel a concluzionat că prima instanță ilegal a dispus achitarea inculpatului de învinuirea adusă în baza art.266 Cod penal, deoarece apreciind fiecare probă din dosar potrivit prevederilor art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, incontestabil se confirmă vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii vizate.

A conchis instanța de apel că, afirmațiile inculpatului cu referire la faptul că la data de 03.05.2014 după ce a fost comis accidentul rutier nu a părăsit imediat locul accidentului ci s-a aflat o perioadă la fața locului până când partea vătămată a fost urcată într-un mijloc de transport și transportată la spital, sunt neîntemeiate, deoarece aceste declarații nu coroborează cu celelalte probe din dosar, supuse examinării prin urmare declarațiile inculpatului au fost apreciate critic ca fiind o metodă de a se apăra, avînd în vedere că pct. 12 al Regulamentului circulației Rutiere prevede că, *"conducătorul de vehicul implicat într-un accident în traficul rutier este obligat: g) să anunțe despre accident poliția și să rămână pe loc până la sosirea lucrătorilor de poliție"*.

Cu referire la apelul declarat de către procuror, instanța de apel a menționat că, nu sunt relevante și urmează a fi respinse ca nefondate motivele invocate în cererea de apel cu privire la necesitatea aplicării inculpatului a unei pedepse mai aspre în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, deoarece pedeapsa stabilită sub formă de 4 ani închisoare în penitenciar de tip deschis, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei în baza art. 90 Cod penal pe un termen de probă de 3 ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani, corespunde limitei prevăzute la art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, gradului și pericolului social al infracțiunii comise, în speță prevalând faptul că inculpatul este fără antecedente penale și la locul de trai se caracterizează satisfăcător.

Pentru a se pronunța pe marginea categoriei și mărimii pedepsei inculpatului Ivasiuc Dumitru în baza art. 266 Cod penal, instanța de apel conducându-se de prevederile art. 4, 61 alin. (2), 75 alin. (1) Cod penal, a considerat rațional să-i aplice pedeapsă cu închisoare, iar prin aplicarea prevederilor art.90 Cod penal, aceasta să fie suspendată condiționat, stabilindu-se inculpatului un termen de probă.

6. La data de 12 martie 2015, nefiind de acord cu decizia pronunțată, procurorul a declarat recurs ordinar solicitând, casarea deciziei instanței de apel în partea stabilirii pedepsei, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului declarat, procurorul invocând temei de drept prevederile art.427 alin.(1) pct.10) Cod de procedură penală, a indicat următoarele motive:

- examinînd cauza, instanța de apel nu a respectat prevederile art.414 Cod de procedură penală și anume nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu și-a motivat soluția;

- la adoptarea deciziei, instanța de apel n-a individualizat în mod echitabil pedeapsa inculpatului, ignorând în acest sens prevederile legale relevante.

Consideră procurorul că este eronată invocarea de către instanța de apel a unor circumstanțe atenuante și anume că inculpatul nu are antecedente penale, la locul de trai se caracterizează satisfăcător, motive care au stat la baza aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, deoarece în opinia sa infracțiunile comise de inculpat poartă caracter de iresponsabilitate și fără a fi sesizată gravitatea acțiunilor, fiind folosite în mod conștient și direct mijloacele cu izvor de pericol sporit, la exploatarea cărora este obligatorie respectarea necondiționată și strictă a regulilor ce asigură securitatea funcționării lor.

Instanța de judecată a ignorat faptul că inculpatul a condus un mijloc de transport fără a deține permis de conducere și a comis o infracțiune gravă, în rezultatul căreia a fost accidentată grav o persoană dar au fost lovite două persoane, circumstanțe care în viziunea procurorului prezintă un impact social sporit în societate.

Mai indică procurorul că instanța de apel nu a ținut cont de comportamentul inculpatului în timpul comiterii infracțiunilor și după, nu a restituit integral prejudiciul cauzat, nu a recunoscut pe deplin vina, nu s-a căit sincer de cele comise. Acuzarea a prezentat probe care confirmă că, anterior Ivasiuc D. a fost implicat în comiterea altor infracțiuni cu caracter patrimonial, procesele penale pornite în privința lui fiind încetate în legătură cu împăcarea părților, însă instanța nu a dat apreciere circumstanțelor menționate, nu a luat în considerație persoana celui vinovat și faptul că suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii influențează în mod negativ asupra modului în care societatea percepe gradul de restabilire a echității sociale prin actul de justiție.

7. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală a hotărârii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Prin urmare, instanța de recurs poate să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și să o caseze, atunci când se constată comiterea erorilor de drept, care au dus la adoptarea unei hotărâri ilegale, totodată, verificându-se dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Instanța de recurs constată, că deși recurentul nu indică expres prezența în cauza dată a unei erori de drept stipulată în pct.6) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit textului recursului formulat, procurorul invocă faptul că, instanța de apel fiind investită cu soluționarea chestiunilor de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt, inclusiv: dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis.

Astfel, Colegiul lărgit consideră necesar de a verifica legalitatea deciziei atacate prin prisma erorilor de drept invocate de recurent, prevăzute la pct.6) și 10) alin.(1) art.427 Cod de procedură penală.

Colegiul menționează că potrivit practicii judiciare constante, *erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial. Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.*

Instanța de recurs reține că, potrivit practicii judiciare constante, în sensul art.414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță, prin apel, se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit sau nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante sau agravante; dacă probele corecte au fost apreciate și dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu prevederile art.101 Cod de procedură penală.

Reieșind din conținutul deciziei contestate, Colegiul constată că instanța de apel a comis o eroare de drept, deoarece casând sentința și pronunțând o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță și încadrând acțiunile inculpatului Ivasiuc Dumitru în baza art.266 Cod penal, n-a constatat acțiunile concrete săvârșite de inculpat. Or, potrivit prevederilor art.394 Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale considerată ca fiind dovedită, indicându-se timpul, locul, modul săvârșirii infracțiunii, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii.

Totodată Colegiul, constată că potrivit ordonanței de punere sub învinuire, din 07.08.2014 și rechizitoriului întocmit în prezenta cauză penală, inculpatului i-a fost incriminat faptul că: „la 03.05.2014, aproximativ la orele 22.00, pe o stradă din sat. Crasnoarmeiscoe, r-nul Hîncești, Ivasiuc D., conducând fără a deține permis de conducere motocicletă de model „OB125CC, fără numere de înmatriculare, fiind neatent, încălcând regulile circulației rutieră, a tamponat pe Serghei Petrici, în urma cărui fapt, i-au fost cauzate, conform concluziilor din raportul de expertiză medico – legală nr. 135 „D” din 15.05.2014 vătămări corporale grave ...”. În continuare în rechizitoriu fiind indicat că: „consecințele survenite sunt în legătură cauzală directă cu încălcarea de către Ivasiuc D. a normelor Regulamentului Circulației Rutiere, aprobat prin Hotărâre de Guvern

nr.357 din 13.05.2009, și anume a pct. ...”, la f.d. 96 fiind concret indicate punctele RCR care au fost încălcate de către Ivasiuc D.

Potrivit practicii judiciare constante, săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.264 Cod penal constă anume în încălcarea de către conducătorul mijlocului de transport a regulilor de circulație rutieră, această normă fiind una de blanchetă.

Instanța de recurs constată că în sentința instanței de fond menținută prin decizia instanței de apel, deși este indicată fapta constatată, nu sunt indicate care reguli de circulație rutieră a încălcat inculpatul, or în situația când este prevăzută de o normă de blanchetă, instanța de judecată urmează să ia în considerație prevederile art.113 alin.(1) Cod penal care stabilește că: *„ se consideră calificare a infracțiunii determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componentei infracțiunii, prevăzute de norma penală”*, fiind necesară indicarea concretă a normelor la care face trimitere norma de blanchetă.

Colegiul penal menționează că, fiind investită cu obligația să constate situația de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urma să expună în hotărîrea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze concluzii temeinice, în baza suportului probator, privitor la vinovăția sau nevinovăția inculpatului de cele incriminate prin rechizitoriu.

Astfel, Colegiul lărgit atestă că, în speța dată, instanța de apel a ignorat prevederile art. 414 Cod de procedură penală, și anume, condamându-l pe inculpatul Ivasiuc D. în baza prevederilor art.266 Cod penal, instanța de apel a omis constatarea faptului în ce împrejurări s-a comis infracțiunea de către inculpat, totodată în sentința instanței de fond menținută prin decizia instanței de apel, în partea condamnării inculpatului în baza art.264 alin.(3) lit.a) Cod penal, deși sunt indicate circumstanțele comiterii faptei nu este indicat actul normativ și regulile stipulate în acesta, pe care le-a încălcat inculpatul, deși indicarea acestora se impune în situația când infracțiunea este prevăzută de o normă de blanchetă.

Avînd în vedere cele menționate supra, Colegiul lărgit conchide că instanța de apel a adoptat o hotărîre nemotivată, contrar prevederilor art.417 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul lărgit constată că erorile procesuale admise de către instanța de apel, cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată total cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel,

în alt complet de judecată, deoarece erorile admise nu pot fi corectate la această etapă, instanța de recurs nefiind abilitată cu atribuții de a judeca fondul cauzei și nu poate substitui în acest sens instanța de apel.

În cadrul rejudecării cauzei, instanța de apel, urmează să țină seama de motivele indicate în prezenta decizie, care au servit temei de casare a soluției adoptate și, cu respectarea prevederilor art. 414 și 419 Cod de procedură penală, să verifice minuțios legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, care să corespundă prevederilor art. 417 Cod de procedură penală.

8. În temeiul art. 434, art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Gavriliță Vitalie, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2015, în cauza penală privindu-l pe **Ivasiuc Dumitru Vasili** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la data de 10 martie 2016.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Toma Nadejda

Nicolaev Ghenadie

Timofti Vladimir

Moraru Petru